

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 4. desember 2013 truffet vedtak i

Sak nr: 70/13 (arkivnr: 201300450-23)

Saken gjelder: Klage fra A på tingrettsdommer B ved X tingrett

Utvalgsmedlemmer: Ragnhild Olsnes (vara)
Randi Grøndalen
Jeppe Normann
Svein J. Magnussen
Bjørge Tørresdal

Unni Sandbukt (leder) har fratrudd som inhabil i saken, og Ragnhild Olsnes deltok i hennes sted.

Offentlighet: Vedtaket er unntatt offentlighet, jf. offentleglova § 13, jf. forvaltningsloven § 13 nr. 1.

Vedtaket:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som kan brukes som grunnlag for anke eller gjenåpning.
2. Det er ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor B.

Innledning:

Ved brev av 6. september 2013 innga A klage på tingrettsdommer B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt tingrettsdommer B, som ved brev av 21. oktober 2013 har avgitt uttalelse. Utvalget har videre innhentet uttalelse fra advokat C, advokat D og psykolog E. Klagen er supplert ved brev av 7. november 2013. Innklagede har gitt tilleggs kommentarer i brev av 5. november 2013. Domstolleder ved X tingrett er orientert om klagen.

Saksfremstilling:

Bakgrunnen for klagen er en sak som gjelder samvær etter barneloven. Det ble i medhold av barneloven § 61 nr. 1 gjennomført mekling i saksforberedende møter 22. mai og 27. august 2013.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

Tingrettsdommer B opptrådte under rettsmøtene, særlig 27. august, i strid med de etiske prinsipper for dommere. Dommeren opptrådte ikke upartisk eller med tilstrekkelig nøytralitet i saken. Han viste ved sine utsagn at han var forutinntatt overfor klager. Dommerens atferd var egnet til å svekke den alminnelige tillit til domstolene.

Dommeren virket ensidig opptatt av klagers rolle i saken. Dommeren kommenterte blant annet varigheten på telefonsamtalene mellom klager og hans sønn. Dommerens kommentarer og spørsmål om tilsyn ved samvær viste at han var forutinntatt overfor klager. Hele rettsmøtet fremsto som ren trakassering av klager. Dommerens innstilling overfor klager viste seg også ved avgjørelsen om å nekte klager å føre filmopptak som bevis. Klager reagerer også på at dommeren spurte ham om hva han kunne gjøre for å bedre samarbeidet mellom foreldrene, uten at mor fikk samme spørsmål. I rettsmøtet 27. august ble det et tema at klagers sønn under et samvær ringte til sin mor. Her fokuserte dommeren ensidig på at det var feil av klager å tillate dette. I forbindelse med denne sekvensen opplevde klager en 20 minutters trakassering fra dommeren og motparten. Klager opplevde videre at dommeren ikke grep inn overfor motpartens og prosessfullmektigens beskyldninger om uberettiget medikamentbruk. Klager reagerer også på dommerens kjønnsdiskriminerende spørsmål om klagers erfaring med omsorg for små barn. Klager mener at dommeren ved to anledninger gjorde narr av klagers prosessfullmektig. Avslutningsvis vises til de etiske regler for dommere og domstolsloven § 108 om inhabilitet.

Klager har ved brev av 7. november 2013 kommentert innklagedes merknader til klagen. Sakens kjerne og grunnen til klagen er innklagedes manglende balanse ved oppfyllelsen av opplysningsplikten. Innklagede har blant annet sett bort fra alvorlige episoder og forhold som mor har erkjent, blant annet kidnapping, hærverk, truende oppførsel, selvtukt og mors psykiske tilstand. Innklagede har tillagt klager straffbare forhold (våpenbesittelse) uten forankring i virkeligheten. Klager fikk ikke anledning til å imøtegå mors personangrep mot ham. Klager hevder tingrettsdommer B vrir på sannheten og kommer med løgner i sin uttalelse til klagen.

Innklagede – tingrettsdommer B – har i hovedsak vist til følgende:

Innklagede viser innledningsvis generelt til at barnemekling er en krevende oppgave, hvor rettens plikt til å opplyse saken kan oppleves som ubehagelig for partene. I den konkrete saken for tingretten var konfliktnivået mellom partene høyt. Innklagede bekrefter at han ga uttrykk for at skype-samtaler på opptil to timer med et fireårig barn er lenge. Innklagede mener det var helt nødvendig å stille flere spørsmål vedrørende tilsyn under samværene mellom klager og hans sønn. Dette hadde ingenting med trakassering å gjøre. Innklagedes kjennelse om å nekte et hemmelig filmopptak av mor og sønn ført som bevis, er en avgjørelse som kunne ankes, og innklagede ba de tilstedeværende notere seg riktig faktum. Innklagede mener det ligger innenfor meklerens mandat å forklare at konflikt mellom foreldrene ofte er skadelig for barna. Under rettsmøtet 27. august ga innklagede uttrykk for at det var uheldig at å trekke inn det ene barnet i konflikten, men klagers påstand om at dette innebar trakassering savner virkelighetsforankring. Innklagede tillot enkelte spørsmål om klagers medikamentbruk fordi det kunne belyse klagers omsorgsevne. De øvrige spørsmål som knyttet seg til klagers omsorgsevne hadde ingenting med kjønnsdiskriminering å gjøre. Innklagede avviser at han gjorde narr av klagers prosessfullmektig. Innklagede sier avslutningsvis at hans terskel for å innrømme feil er lav, men i denne saken er det ingenting å beklage. Flere av klagers anførsler gjelder innsigelser mot innklagedes habilitet, jf. advokat Cs brev av 9. september og tingrettens kjennelse av 14. oktober.

Prosessfullmektig – advokat C – har i hovedsak vist til følgende:

Advokat C representerte klager. Han oppfatter at klager mener innklagede opptrådte partisk, forutinntatt og ikke nøytral. Ut fra sine skriftlige notater er klagers gjengivelser av sitater korrekte. Han kan ikke huske at fremkom hånlige opptreden i tilknytning til temaet om videofilming. C opplevde ikke å ha blitt gjort narr av. Dommeren virket nok mer kritisk mot klager, blant annet ved gjentatte spørsmål om hvordan klager opplevde tilsynsordningen. Det som opplevdes som særlig merkbart fra Cs side, var dommerens oppfordring til motparten om å bite seg merke i klagers uttalelser, i tilfelle klager innga anke.

Prosessfullmektig – advokat D – har i hovedsak vist til følgende:

Advokat D var prosessfullmektig for klagers motpart i saken. Advokat D og hennes part tar avstand fra klagers anførsler om at han under spørsmålene knyttet til tilsyn på noen måte ble trakassert. Det var helt naturlig å gå inn på problemstillingen med flere spørsmål til klager. Foranlediget av mors forklaring fikk klager flere oppfølgingsspørsmål, som alle var helt plausible. Klagers prosessfullmektig fremmet ingen innsigelser til spørsmålene. Det ble heller ikke fremmet krav om protokollering av spørsmål eller utsagn. Basert på klagers erkjennelse kommenterte dommeren at filmopptaket klageren hadde tatt, var skjedd uten hennes parts vitende. Det var helt på sin plass, ettersom kjennelsen tok utgangspunkt i at mor var kjent med filmingen. Hverken i denne eller andre sammenhenger ble klager utsatt for hånflir. Dersom klager eller hans prosessfullmektig var av den oppfatning at mor slapp unna spørsmål om sitt bidrag til samarbeid, kunne spørsmål med letthet ha vært stilt til mor. Det ble ikke fremsatt anførsler om at klager var psykisk syk. Hverken advokat D eller hennes part kjenner seg igjen i klagen mot dommeren. Inntrykket er derimot at dommeren har forsøkt å skape en hyggelig stemning under de saksforberedende møtene.

Sakkyndig – psykolog E – har i hovedsak vist til følgende:

Hun oppfattet møtet den 27. august som et konstruktivt møte som bidro til en foreløpig løsning på samværsspørsmålet. Hun gjenkjenner noe av replikkvekslingen som er sitert i klagen. Klager har opplevd spørsmålene og kommentarene fra dommeren som lite tillitvekkende, og kanskje ville en annen fremgangsmåte ha fungert bedre overfor klager.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Partene er orientert om retten til å forklare seg muntlig for utvalget, men ingen av dem har bedt om å få avgi forklaring, jf. domstoloven § 238 annet ledd. Tilsynsutvalget har ikke funnet grunn til å pålegge noen av partene å forklare seg for utvalget.

Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

En viktig begrensning i utvalgets myndighet følger av bestemmelsen i domstoloven § 236 fjerde ledd, hvor det er bestemt at utvalget ikke kan vurdere forhold som kan brukes som grunnlag for anke eller gjenåpning. Dette gjelder for eksempel innsigelser mot dommerens beslutninger i forbindelse med saksbehandlingen, prosessledelsen eller innvendinger mot rettsavgjørelser. Det er uten betydning om ankeadgangen er benyttet eller ikke.

Klagen er også rettet mot tingrettsdommerens habilitet og hans beslutning om ikke å tillate et filmopptak ført som bevis. Dette er et forhold som kan brukes som ankegrunn og som utvalget derfor ikke kan vurdere. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder habilitet og bevisavskjæring.

Klagen gjelder videre dommerens atferd. Dommeren påstås å ha opptrådt partisk og på en måte som viste at han var forutinntatt og slik at det var egnet til å svekke tilliten til domstolene. Dette er forhold som utvalget kan vurdere.

I forarbeidene til domstoloven kap 12, er det nærmere beskrevet hva som skal være retningsgivende for utvalgets vurdering av dommeratferd. Utvalget viser bl.a. til Ot.prp. nr. 44 (2000-2001) side 199 hvor følgende er uttalt:

"God dommerskikk har å gjøre med hvordan en dommer utfører sine oppgaver. God dommerskikk er knyttet til en rekke forhold. For det første vil dommerens opptreden i retten være gjenstand for vurdering. I den forbindelse kan spørsmål om møteledelse, opptreden overfor parter, vitner og andre aktører være av betydning."

Klager har vist til at han ble spurt inngående om sine synspunkter på tilsyn under samvær, og om samarbeidsproblemer med motparten. Tilsynsutvalget påpeker at mekling kan innebære å utfordre en part i forhold til egne holdninger og handlinger, og at å forklare seg i retten nok kan oppleves ubehagelig. Det er også slik at det ikke nødvendigvis må stilles de samme spørsmål eller spørres like inngående til begge parter.

Klageren mener også at han på en partisk måte ble avskåret fra å forklare seg om enkelte forhold. Utvalget påpeker at det dreide seg om saksforberedende møter med sikte på en minnelig løsning, hvor forklaringer om alle forhold av betydning for en eventuell rettslig

avgjørelse ikke er hensikten, og at dommeren må ha et nokså vidt spillerom for styring av møtet.

Det framgår videre at klageren er uenig i utsagn fra dommeren om hva som er til barns beste og hva som er skadelig for barn. Utvalget bemerker at det som er referert av dommerens utsagn framstår som nokså ukontroversielt og utvalget kan ikke se at det er kritikkverdig.

Klageren mener også at dommeren gjorde narr av hans prosessfullmektig. Klageren er den eneste som oppfattet det slik, og utvalget finner ikke noe slikt sannsynliggjort.

Klageren oppfatter seg trakassert og utsatt for krenkende spørsmål. Utvalget kan forstå at klageren ble provosert av spørsmål om han hadde byttet bleier på barnet, noe som ikke gir grunnlag for kritikk da det dreide seg om en sak med omsorg for små barn.

Innklagede har påpekt at saken var preget av et høyt konfliktnivå. Det er ikke ønskelig at en part føler seg partisk og krenkende behandlet i et rettsmøte. De konkrete forhold som er trukket fram av klageren, vurdert i sammenheng og sammenholdt med uttalelsene fra innklagede, prosessfullmektiger og sakkyndig, gir ikke grunnlag for å anta at dommeren har vært forutinntatt eller opptrådt partisk.

Det er etter dette ikke grunnlag for å konkludere med at tingrettsdommer B har opptrådt i strid med god dommerskikk.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som kan brukes som grunnlag for anke eller gjenåpning.
1. Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.